Joi, 24 noiembrie 2022

P9_TA(2022)0418

Reprimarea neîntreruptă a opoziției democratice și a societății civile în Belarus

Rezoluția Parlamentului European din 24 noiembrie 2022 referitoare la represiunea continuă împotriva opoziției democratice și a societății civile din Belarus (2022/2956(RSP))

(2023/C 167/07)

Parlamentul European,

— având în vedere rezoluțiile sale anterioare referitoare la Belarus,

— având în vedere Declarația universală a drepturilor omului și toate convențiile în domeniul drepturilor omului la care Belarus este parte,

— având în vedere Concluziile Consiliului din 12 octombrie 2020,

— având în vedere concluziile Consiliului European din 21 și 22 octombrie 2021,

— având în vedere rapoartele elaborate de organizațiile internaționale și de organizațiile belaruse independente pentru drepturile omului,

— având în vedere rapoartele din 4 mai 2021 și 20 iulie 2022 ale raportoarei speciale a ONU privind situația drepturilor omului în Belarus, Anaïs Marin, adresate Consiliului ONU pentru Drepturile Omului și apelul lansat de experții ONU la 10 octombrie 2022 privind eliberarea imediată a unui laureat al premiului Nobel și a altor apărători ai drepturilor din Belarus aflați în închisoare,

— având în vedere raportul din 4 martie 2022 al Înaltului Comisar al Organizației Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului privind situația drepturilor omului în Belarus în perioada premergătoare și ulterioară alegerilor prezidențiale din 2020,

— având în vedere declarația miniștrilor de externe ai G7 din 4 noiembrie 2022 referitoare la Belarus,

— având în vedere declarația reprezentantului pentru libertatea mass-mediei al Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) din 13 iulie 2022 referitoare la încarcerarea constantă a jurnaliștilor și a lucrătorilor din mass-media din Belarus,

— având în vedere declarația Serviciului European de Acțiune Externă (SEAE) din 7 octombrie 2022 referitoare la o hotărâre judecătorească împotriva reprezentanților independenți ai mass-mediei,

— având în vedere articolul 144 alineatul (5) și articolul 132 alineatul (4) din Regulamentul său de procedură,

A. întrucât represiunea sistematică desfășurată de regimul din Belarus împotriva societății civile și a apărătorilor drepturilor omului are scopul de a reduce la tăcere toate vocile independente rămase în Belarus; întrucât se estimează că peste 10 000 de belaruși au fost reținuți la un moment dat pentru că au protestat împotriva regimului; întrucât apărătorii drepturilor omului, politicienii din opoziție, reprezentanții societății civile, artiștii, jurnaliștii independenți, liderii și membrii sindicatelor, precum și alți activiști sunt supuși în mod sistematic unor represiuni violente și forțați să fugă;

B. întrucât încălcările drepturilor omului din Belarus au escaladat începând din august 2020, numărul deținuților politici depășind 1 400 în noiembrie 2022, printre aceștia aflându-se și Ales Bialiațki, laureatul premiului Nobel pentru pace din 2022; întrucât lista deținuților include minori, persoane cu dizabilități, pensionari și persoane grav bolnave; întrucât procesele prizonierilor politici au continuat cu sentințe de o amploare fără precedent;

C. întrucât mișcarea pro-democratică a opoziției din Belarus, care se bucură de un sprijin larg, face obiectul unei represiuni tot mai mari; întrucât, în octombrie 2022, Tribunalul Regional din Hrodna a pronunțat o sentință de 25 ani împotriva activistului politic Mikalai Autukhovici pe baza unor acuzații complet false, printre care trădarea; întrucât aceasta este cea mai lungă pedeapsă cu închisoarea aplicată unui opozant al regimului Lukașenko; întrucât dl Autukhovici, care a intrat în greva foamei în timpul verii, a fost bătut și torturat de la începutul detenției sale;

D. întrucât alți 11 inculpați din acest caz care sunt denumiți, împreună cu dl Autukhovici, „Autukhovici doisprezece”, au fost condamnați la o pedeapsă cumulată de 169,5 ani de închisoare, și anume Paval Sava, Halina Dzerbysh, Volha Mayorava, Viktar Snehur, Uladzimer Hundar, Syarhey Razanovici, Paval Razanovici, Lyobov Razanovici, Iryna Melkher, Anton Melkher și Iryna Harachkina; întrucât unele dintre persoanele reținute au fost plasate în mod repetat în izolare după ce familiile lor au raportat tratamente violente și chiar torturarea deținuților de către gardienii închisorii;

E. întrucât instanțele din Belarus au pronunțat multe sute de verdicte inechitabile și arbitrare în procese motivate politic legate de așa-numitul caz „round dance”, audierile având loc adesea în spatele ușilor închise, fără respectarea garanțiilor procedurale și fără ca diplomații din partea Uniunii să aibă acces la proceduri în calitate de observatori;

F. întrucât Comisia de anchetă din Belarus a inițiat proceduri speciale în lipsă împotriva liderilor opoziției democratice belaruse și a membrilor Consiliului de coordonare, și anume Svetlana Țihanovskaia, Pavel Latushka, Volha Kavalkova, Maria Maroz, Siarhei Dyleuski, Dmitri Navosha, Valeria Zanemonskaia, Daniil Bogdanovici, Yanina Sazanovici, Volha Vysotskaia, Aleksandra Gerasimova, Aliaksandr Opeikin și Dmitry Soloviev, printre alții;

G. întrucât liderii și reprezentanții partidelor de opoziție democratică, inclusiv Pavel Seviarynets, Mikalai Kazlou, Antanina Kavaleva, Aksana Alyakseeva, Tatsiana și Dzmitry Kaneuski, Ihar Salavei, Pavel Spiryn, Uladzimir Niapomniashchykh, Aliaksandr Agraitsovici, Pavel Belavus, Andrei Kudzik, Mikolai Siarhienka, Ramuald Ulan, Aliaksandr Nahela, Andrei Kabanau, Artur Smaliakou, Andrei Asmalouski, Dziana Charnushyna, Mikola Statkevici, Siarhei Tihanouski, Viktar Babaryka, Maryia Kalesnikava, Maksim Znak, Ihar Losik, Serghei Sparohies, continuă să fie încarcerați în condiții inumane;

H. întrucât regimul belarus nu cercetează miile de relatări privind brutalitatea poliției; întrucât acesta promovează și recompensează, în schimb, persoanele responsabile de aceste acte; întrucât impunitatea generalizată a încălcărilor drepturilor omului perpetuează situația disperată a poporului belarus; întrucât absența statului de drept împiedică victimele să aibă dreptul la un proces echitabil;

I. întrucât Belarus este singura țară din Europa care aplică pedeapsa capitală, anunțând recent că vor avea loc execuții ale oponenților politici ai regimului; întrucât, în ianuarie 2022, Codul penal din Belarus a fost modificat și semnat de Lukașenko în mai 2022 pentru a extinde pedeapsa capitală la „tentativa de acte teroriste”, cu scopul final de a viza dizidenții politici și de a iniția procese în lipsă pe motive de „extremism” sau „terorism”;

J. întrucât regimul Lukașenko continuă să utilizeze tortura, iar prizonierii politici continuă să semnaleze deteriorarea stării de sănătate, umiliri și tratamentele inumane și crude; întrucât Lukașenko și-a extins campania împotriva activiștilor pentru drepturile omului și a jurnaliștilor, încarcerându-l pe Andrzej Poczobut, un important jurnalist și activist al minorității poloneze din Belarus, care a fost adăugat pe „lista teroriștilor”; întrucât persecutarea inacceptabilă a minorităților poloneze și a altor minorități s-a intensificat, în special prin recentele decizii ale autorităților belaruse vizând eliminarea educației în limbile polonă și lituaniană, percheziționarea caselor liderilor polonezi și distrugerea cimitirelor poloneze și a mormintelor poeților, scriitorilor, insurgenților și soldaților armatei naționale; întrucât autoritățile au reziliat contractul care permitea utilizarea gratuită a bisericii roșii catolice de către parohia romano-catolică Sf. Simon și Sf. Elena, care a trebuit să își retragă bunurile din biserică;

K. întrucât, potrivit Raportoarei speciale privind situația drepturilor omului din Belarus, studenții se confruntă cu detenții arbitrare, concedieri și exmatriculări abuzive, ceea ce le amenință clar libertatea academică;

Joi, 24 noiembrie 2022

L. întrucât Belarus s-a retras din Convenția de la Aarhus, care a avut un succes considerabil în ceea ce privește consolidarea drepturilor de acces, dezvoltarea durabilă și democrația în materie de mediu;

M. întrucât autoritățile recurg adesea la supraveghere, cenzură online și dezinformare, utilizând tehnologii pentru a controla populația; întrucât această practică represivă reprezintă un alt pas către autoritarismul digital și suprimarea drepturilor digitale ale persoanelor din Belarus, ceea ce duce la escaladarea intimidării cetățenilor și la restrângerea spațiului civic; întrucât, în consecință, nu mai există libertate de exprimare;

N. întrucât, la 14 noiembrie 2022, mass-media independentă a relatat cu privire la urmărirea penală a Irenei Valius și a Renatei Dzemanchuk, lidere ale Uniunii polonezilor din Belarus;

O. întrucât regimul Lukașenko din Belarus continuă să aprobe războiul de agresiune nejustificat al Rusiei împotriva Ucrainei, permițând Rusiei să utilizeze teritoriul belarus pentru atacuri militare împotriva Ucrainei;

P. întrucât cetățenii belaruși care s-au alăturat mișcării de luptă împotriva războiului sunt ținta unor măsuri represive, sunt arestați administrativ sau acuzați de infracțiuni penale, inclusiv avocatul Alexander Danilevici, care face obiectul unor acuzații penale în legătură cu semnarea unei petiții publice împotriva războiului din Ucraina și trei cetățeni belaruși, Dzianis Dzikun, Dzmitry Ravici și Aleh Malchanau, care sunt acuzați de terorism pentru sabotarea infrastructurii feroviare în scopul de a împiedica transportul de echipamente militare rusești;

Q. întrucât Centrul pentru drepturile omului din Viasna se confruntă cu o serie de anchete penale și au fost aduse acuzații, printre altele, împotriva lui Ales Bialiațki, Valiantsin Stefanovici, Uladzimir Labkovici, Marfa Rabkova, Leanid Sudalenka, Tatsiana Lasitsa și Andrei Chapiuk;

R. întrucât peste 600 de organizații neguvernamentale (ONG-uri) au fost lichidate sau sunt în curs de lichidare, inclusiv aproape toate grupurile pentru drepturile omului care lucrează în țară; întrucât persecuția împotriva sindicatelor independente este încă în desfășurare, iar liderii și activiștii acestora, inclusiv Aliaksandr Yarashuk, Henadz Fiadynici, Siarhei Antusevici, Mihail Hromau, Iryna Bud-Husaim, Yanina Malash, Vasil Berasnieu, Zinaida Mikhniuk, Aliaksandr Mishuk, Ihar Povarau, Yauhen Hovar, Artsiom Zhernak și Daniil Cheunakou, sunt încă încarcerați; întrucât, în iulie, Curtea Supremă din Belarus a lichidat Congresul sindicatelor democratice din Belarus, care este o organizație-umbrelă pentru sindicatele independente, interzicând astfel efectiv toate sindicatele independente;

S. întrucât jurnaliștii continuă să fie unul din grupurile cele mai vizate de regim, inclusiv Katsiaryna Andreyeva, Iryna Slaunikava, Siarhei Satsuk, Ihar Losik, Ksenia Lutskina și Andrei Kuznechyk; întrucât, la 6 octombrie 2022, Tribunalul Regional din Minsk a condamnat trei jurnaliști ai canalului mass-media independent interzis BelaPAN, și anume Iryna Leushyna, redactor-șef, Dzmitry Navazhylau, director, Andrei Aliaksandrau, director adjunct, precum și o jurnalistă independentă, Iryna Zlobina, la pedepse cu închisoarea de la 4 la 14 ani;

T. întrucât libertatea de întrunire pașnică este încălcată în permanență; întrucât nu au fost autorizate proteste stradale ale opoziției după alegerile prezidențiale frauduloase din august 2020;

U. întrucât Lukașenko își continuă politica de rusificare a Belarusului, vizând marginalizarea și distrugerea manifestărilor identității naționale a belarușilor, inclusiv în ceea ce privește limba, educația și cultura, prin arestări arbitrare, deteții și, în special, prin tratamentul brutal al personalităților culturale,

1. își reafirmă deplina solidaritate cu poporul belarus, precum și cu membrii opoziției democratice și ai societății civile, care continuă să pledeze pentru un Belarus liber, suveran și democratic;

2. reamintește că Uniunea Europeană și statele sale membre nu au recunoscut rezultatele alegerilor prezidențiale din 2020 din cauza falsificării masive și a fabricării rezultatelor și nu îl recunosc pe Aleksandr Lukașenko ca președinte al Belarusului; solicită sprijinirea în continuare a opoziției democratice și a societății civile independente din Belarus, inclusiv a membrilor familiilor politice europene; salută formarea Cabinetului de Tranziție Unit din Belarus, condus de Svetlana

Țihanovskaia, în urma înființării Consiliului de coordonare și a managementului național anticriză; invită forțele de opoziție democratice să mențină și să promoveze unitatea bazată pe obiectivul unui Belarus liber, democratic și independent; ia act de faptul că mulți cetățeni din Belarus o consideră pe Svetlana Țihanovskaia a fi câștigătoarea alegerilor prezidențiale din 2020;

3. își reiterează sprijinul ferm pentru opoziția democratică și societatea civilă din Belarus și le invită să continue să acționeze în interesul poporului belarus și să elaboreze un plan de reformă a țării; observă că victoria Ucrainei va accelera schimbările democratice din Belarus; reiterează că, în conformitate cu principiile OSCE, trebuie îndeplinite cerințele legitime ale poporului belarus în favoarea unei democrații bazate pe drepturile omului și libertățile fundamentale, prosperitate, suveranitate și securitate; își reiterează solicitările anterioare de a organiza noi alegeri libere și corecte sub observația internațională a Biroului OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului;

4. condamnă cu fermitate sentințele nejustificate și motivate politic pronunțate împotriva membrilor grupului „Autukhovici doisprezece", precum și împotriva celor peste 1 400 de prizonieri politici deținuți; solicită încetarea imediată a violenței și represiunii, precum și eliberarea necondiționată a tuturor prizonierilor politici și a tuturor persoanelor deținute, arestate sau condamnate în mod arbitrar din motive politice și renunțarea la toate acuzațiile împotriva lor; solicită, de asemenea, reabilitarea deplină a acestora și compensații financiare pentru daunele suferite ca urmare a detenției lor ilegale; subliniază, în același timp, că sunt necesare informații cu privire la locul în care se află și la condițiile de detenție, că aceștia trebuie să aibă acces la avocați la alegerea lor și la asistență medicală și că trebuie să li se asigure comunicarea cu membrii familiei; solicită ca regimul Lukașenko să permită observarea și monitorizarea proceselor tuturor prizonierilor politici, inclusiv ale activiștilor pro-democrație, ale membrilor opoziției democratice, ale apărătorilor drepturilor omului, ale jurnaliștilor și ale sindicaliștilor;

5. condamnă cu fermitate implicarea Belarusului în războiul de agresiune nejustificat și neprovocat al Rusiei împotriva Ucrainei; condamnă noua desfășurare a forțelor armate ruse în Belarus; condamnă retorica beligerantă și amenințătoare a responsabililor belaruși împotriva Ucrainei; ia act de faptul că Lukașenko și persoanele asociate acestuia sunt responsabili în egală măsură pentru crimele de război din Ucraina și ar trebui trași la răspundere în fața tribunalului internațional și a Curții Penale Internaționale;

6. invită Comisia, statele membre și SEAE să coopereze cu partenerii internaționali, cum ar fi Mecanismul de la Moscova al OSCE și Consiliul pentru Drepturile Omului al Organizației Națiunilor Unite, precum și cu apărătorii drepturilor omului și cu societatea civilă pe teren, pentru a asigura monitorizarea, documentarea și raportarea încălcărilor drepturilor omului și, ulterior, asumarea responsabilității pentru aceste încălcări și dreptate pentru victime; salută și sprijină instituirea Platformei internaționale de răspundere pentru Belarus; afirmă din nou că este important să se continue izolarea diplomatică a Belarusului, să se reducă prezența diplomatică a Uniunii și a statelor sale membre în această țară și să se mențină izolarea Belarusului în cadrul organizațiilor internaționale;

7. îndeamnă autoritățile belaruse să înceteze orice formă de represiune, persecuție, tortură și rele tratamente aplicate populației sale, inclusiv violența împotriva femeilor și a grupurilor vulnerabile și disparițiile forțate; condamnă în continuare condițiile inumane de detenție și umilirea continuă și deteriorarea condițiilor de sănătate ale prizonierilor politici;

8. își exprimă îngrijorarea cu privire la presupusa recurgere la munca forțată a deținuților din coloniile penale belaruse de către furnizorii unor mari întreprinderi cu sediul în Uniune; invită toate întreprinderile cu sediul în Uniune să dea dovadă de o diligență deosebită și să pună capăt relațiilor lor cu orice furnizor din Belarus care recurge la munca forțată în lanțurile lor de aprovizionare, reprimă drepturile civile și politice ale angajaților lor sau sprijină în mod deschis regimul violent; invită Consiliul să impună sancțiuni tuturor companiilor belaruse sau internaționale care își desfășoară activitatea în Belarus și care recurg la munca forțată în lanțurile lor de aprovizionare, reprimă drepturile civile și politice ale angajaților lor sau sprijină în mod deschis regimul violent; îndeamnă regimul Lukașenko să pună capăt practicii sale de a impune munca forțată în coloniile penale;

9. condamnă eforturile lui Lukașenko de a submina cultura belarusă, inclusiv culturile minorităților, și de a rusifica națiunea; invită Uniunea să sprijine organizațiile culturale independente din Belarus, cum ar fi teatrele, corurile, școlile, grupurile populare și artiștii; regretă decizia Ministerului Afacerilor Interne din Belarus de a califica mottoul patriotic al țării „Zhyve Belarus!" („Trăiască Belarus!") drept motto nazist;

Joi, 24 noiembrie 2022

10. condamnă cu fermitate utilizarea de către armata rusă a teritoriului belarus pentru agresiunea sa împotriva Ucrainei; salută măsurile luate de societatea belarusă în scopul de a se opune utilizării teritoriului Belarusului pentru a facilita invadarea Ucrainei de către Rusia; își exprimă sprijinul față de regimentul Kastuś Kalinoŭski și Pahonia, care sprijină Ucraina în apărarea sa împotriva războiului de agresiune al Rusiei; susține poziția opoziției democratice și a societății civile belaruse conform căreia Belarus ar trebui să fie recunoscut ca teritoriu ocupat sau ocupat de facto și se alătură acestora pentru a solicita retragerea imediată a trupelor ruse din Belarus și Ucraina;

11. își reiterează apelul adresat Consiliului și Comisiei de a preveni eludarea sancțiunilor și solicită ca sancțiunile emise împotriva Rusiei să fie emise strict și împotriva Belarusului și să fie aplicate în mod corespunzător în viitoarele runde de sancțiuni; invită Comisia, colegiuitorii și statele membre să finalizeze regimul juridic care permite confiscarea activelor înghețate de Uniune, ceea ce ar face posibilă, de asemenea, confiscarea activelor lui Lukașenko, ale familiei sale și ale cercului său restrâns pe care se sprijină regimul, inclusiv judecători, procurori, propagandiști, membri ai miliției, KGB și agenți de securitate implicați în represiune, condamnare, detenție ilegală și tortură, și să canalizeze aceste resurse pentru a sprijini victimele și opoziția democratică din Belarus;

12. salută acordarea Premiului Nobel pentru Pace în 2022 lui Ales Bialiațki, apărător al drepturilor omului, fondator al Centrului pentru drepturile omului Viasna și laureat al Premiului Saharov în 2020; denunță detenția în curs a lui Ales Bialiațki, Valiantsin Stefanovic și Uladzimir Labkhovici pe baza unor acuzații motivate politic de contrabandă și de finanțare a unor acțiuni colective care încalcă ordinea publică, care sunt pasibile de o pedeapsă de până la 12 ani de închisoare, și solicită eliberarea lor imediată și necondiționată; reiterează apelul președintelui Comitetului Nobel din Norvegia adresat regimului Lukașenko de a asigura eliberarea lui Ales Bialiațki înainte de ceremonia de decernare a Premiului Nobel pentru Pace din 10 decembrie 2022;

13. salută înființarea unui grup de contact în cadrul Consiliului Europei, în cooperare cu forțele democratice și societatea civilă din Belarus; încurajează instituțiile Uniunii, statele membre și organizațiile internaționale să consolideze cooperarea sistemică cu reprezentanții democratici ai Belarusului;

14. salută faptul că Uniunea și statele membre, în special Polonia și Lituania, oferă sprijin și protecție cetățenilor belaruși forțați să fugă din țară; invită statele membre să își mențină solidaritatea cu persoanele care fug din Belarus și invită Comisia să sprijine în continuare aceste eforturi;

15. salută planul cuprinzător al Comisiei de sprijin economic pentru un Belarus democratic, dar solicită ca aceste fonduri să fie puse imediat la dispoziție, pentru a sprijini activitatea esențială a societății civile, a mass-mediei independente, a sindicatelor și a opoziției belaruse aflate în exil, precum și pe cei care fug din calea regimului opresiv; invită partidele și fundațiile politice europene să ofere sprijin direct membrilor belaruși ai partidului lor și opoziției în general; invită Comisia să sprijine în continuare organele de presă independente, în special noile mijloace de informare, cum ar fi Nexta, care nu a primit niciun sprijin financiar din partea Uniunii, deși are un public larg în Belarus;

16. îndeamnă Comisia și statele membre să continue să sprijine opoziția democratică, societatea civilă și apărătorii drepturilor omului, reprezentanții sindicatelor și mass-media independentă din Belarus și din străinătate pentru a pregăti viitoarea tranziție democratică a țării; felicită Vicepreședintele Comisiei/Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate (VP/ÎR) care a invitat-o periodic pe Svetlana Țihanovskaia la reuniunile Consiliului Afaceri Externe, inclusiv la masa rotundă din 14 noiembrie 2022; salută, în acest sens, înființarea misiunii pentru un Belarus democratic la Bruxelles;

17. invită Comisia și statele membre să pregătească norme și proceduri pentru a trata cazurile în care apărătorii drepturilor omului și alți activiști ai societății civile sunt privați de cetățenia lor în Belarus, precum și să ofere sprijin cetățenilor belaruși care locuiesc în Uniune și ale căror documente de identitate sunt pe cale de a expira și care nu au niciun mijloc de a le reînnoi, dat fiind că nu se pot întoarce în Belarus;

18. invită Consiliul și VP/ÎR să aibă în vedere măsuri suplimentare, dincolo de sancțiuni, și să dezvolte o abordare coerentă și cuprinzătoare pe termen lung față de Belarus, în strânsă coordonare cu țările care împărtășesc aceeași viziune și cu organizațiile internaționale; solicită SEAE să își asume rolul de lider în coordonarea unei politici coerente cu statele membre și cu celelalte instituții ale Uniunii;

19. denunță decizia Belarusului de a se retrage din Convenția de la Aarhus, în special în contextul punerii în funcțiune a centralei nucleare de la Astravyets fără a pune pe deplin în aplicare recomandările privind testele de rezistență și regretă o nouă neglijență în ceea ce privește respectarea celor mai înalte reglementări în materie de securitate nucleară pe situl centralei nucleare de la Astravyets; condamnă persecutarea brutală de către regimul belarus a apărătorilor mediului și a drepturilor omului și a ONG-urilor care își exprimă preocupările legate de siguranța nucleară;

20. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului, Comisiei, Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, guvernelor și parlamentelor statelor membre, Consiliului Europei, Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, autorităților Republicii Belarus și ale Federației Ruse, precum și reprezentanților opoziției democratice din Belarus.